

Innst. O. nr. 34

(2007-2008)

Innstilling til Odelstinget fra finanskomiteen

Ot.prp. nr. 24 (2007-2008)

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i innskuddspensjonsloven, forsikringsformidlingsloven, forsikringsloven mv.

Til Odelstinget

1. INNLEDNING

1.1 Sammendrag

Regjeringen legger i proposisjonen frem forslag til forbud mot provisjon fra forsikringsselskap til forsikringsmegler, forslag om å utvide omfanget av skattefavoredert pensjon for selvstendig næringsdrivende og frilansere og forslag til gjennomføring av EØS-regler som svarer til gjenforsikringsdirektivet. Videre foreslås det å ta inn en henvisning til Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger i lov om beskyttelse av supplerende pensjonsrettigheter for arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende som flytter innenfor EØS-området, for å klargjøre at også denne ordningen omfattes av loven. Det foreslås også fire mindre rettelser/presiseringer i lov om sikringsordninger for banker, forsikringsloven og verdipapirhandellden.

1.2 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Marianne Aasen Agdestein, Alf E. Jakobsen, Rolf Terje Klungland, Torgeir Micaelsen, lederen Reidar Sandal og Eirin Kristin Sund, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Ulf Leirstein, Jørund Rytman og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Svein Flåtten, Linda C. Hofstad Helleland og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge

og Ingunn Gjerstad, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og fra Venstre, Lars Sponheim, viser til at Regjeringens vurderinger og forslag er nærmere omtalt nedenfor i denne innstillingen og i Ot.prp. nr. 24 (2007-2008) Om lov om endringer i innskuddspensjonsloven, forsikringsformidlingsloven, forsikringsloven mv.

Komiteen viser ellers til at det generelt bare er sammendrag av Regjeringens vurderinger og forslag som er referert nedenfor under de enkelte punktene. Bakgrunnen for lovforslagene, gjeldende norsk rett, Banklovkomisjonens forslag, høringsutkast, høringsuttalelser mv. knyttet til de enkelte vurderingene og forslagene, er nærmere redegjort for i nevnte odelstingsproposisjon. Også nærmere vurderinger vedrørende lovforslagene er i noen grad kun delvis gjengitt, eventuelt bare vist til.

Komiteen viser til sine merknader nedenfor under de enkelte punktene.

2. FORBUD MOT MEGLERPROVISJON I FORSIKRING

2.1 Sammendrag

2.1.1 Innledning

Regjeringen legger i proposisjonen fram forslag til forbud mot provisjoner fra forsikringsselskap og andre forsikringstilbydere til forsikringsmegler. Formålet med et slikt forbud mot meglerprovisjon er å bidra til uavhengighet mellom forsikringsselskapene og forsikringsmeglerne, og derigjennom styrke tilliten til aktørene i forsikringsmarkedet.

Forbudet er rettet mot både forsikringstilbyderen og forsikringsmegleren. De nye reglene foreslås tatt inn i lov 10. juni 2005 nr. 41 om forsikringsformid-

ling (forsikringsformidlingsloven) og i lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven). Endringene i forsikringsformidlingsloven innebærer at et forsikringsformidlingsforetak som driver forsikringsmegling her i riket, ikke skal ha adgang til å motta provisjon eller annet vederlag for forsikringsformidlingen fra forsikringsselskap eller andre forsikringstilbydere. Endringene i forsikringsloven innebærer at et forsikringsselskap som driver virksomhet her i riket, ikke skal ha adgang til å betale provisjon eller annet vederlag til forsikringsformidlingsforetak som driver forsikringsmeglingsvirksomhet ved formidling av forsikringsavtale til selskapet.

På bakgrunn av at provisjon fra selskap til megler er innarbeidet i det internasjonale forsikringsmarkedet, foreslår Regjeringen visse begrensede unntak fra forbudet, blant annet for gjenforsikring og sjøforsikring.

Videre foreslås en forskriftshjemmel, slik at det er adgang til å utvide unntaket i forskrift.

For å tydeliggjøre at det er forsikringsmegler og kunden som skal inngå avtale om meglers godtgjørelse, foreslår Regjeringen lovfestet at forsikringsmeglingsforetaket skal påse at provisjon og annet vederlag som skal betales for forsikringsformidlingen, blir avtalt med kunden.

Det foreslås at lovendringene trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Regjeringen legger videre opp til at Kongen gis adgang til å gi overgangsregler.

2.1.2 Innføring av forbud mot meglerprovisjon i forsikring

Banklovkommissjonen har i sin utredning tatt utgangspunkt i den prinsipielle tilnærming at vederlaget for utførelsen av det oppdrag forsikringsmegleren har påtatt seg å utføre, i sin helhet skal betales av kunden som oppdragsgiver fordi dette også vil understreke at oppdraget skal utføres best mulig i samsvar med kundens interesser og behov. Det vil kunne oppstå en trussel mot meglers uavhengighet og gi grunnlag for interessekonflikter dersom en forsikringsmegler får betaling fra forsikringsselskapet for å utføre oppdraget for forsikringskunden.

I samsvar med disse synspunkter antar Banklovkommissjonen at et forbud mot at forsikringsmeglerforetak mottar provisjon fra forsikringsselskaper er godt i samsvar med grunnholdningen i norsk forsikringsnæring, og at et provisjonsforbud vil styrke grunnlaget for en alminnelig tillit i forsikringsmarkedet til forsikringsmeglernes uavhengighet i forhold til forsikringsselskapene som leverandører av de ulike forsikringsprodukter. Over tid har forsikringsmeglernes virksomhet fått økende betydning for et velfungerende forsikringsmarked med betydelige innslag av markeds konkurranse. Både fra forsikringsmeglere

og forsikringsselskaper er det pekt på at et forbud mot at forsikringsmeglere mottar provisjon fra forsikringsselskaper vil bidra til nødvendig gjennomsiktighet i markedsforholdene og gi et grunnlag for ryddig og effektivisert konkurranse så vel mellom forsikringsselskaper som mellom forsikringsmeglere.

Banklovkommissjonen har kommet til at et forbud mot at forsikringsmeglere mottar provisjon fra forsikringsselskaper naturlig bør følges opp med en tilsvarende plikt for forsikringsselskaper til generelt å avstå fra å betale provisjon eller annet vederlag til forsikringsmeglerforetak som formidler forsikringsavtaler til selskapet. Dette vil understreke at forsikringsselskapene og forsikringsmeglernes bør ha en felles interesse i å sikre at forsikringsmeglerforetakene fyller sin oppgave som uavhengige mellommenn i forsikringsmarkedene. Av hensyn til ordnede markedsforhold bør ikke et forsikringsselskap ansvarsfritt kunne tilby eller betale meglerprovisjon som det vil være ulovlig for et forsikringsmeglerforetak å motta. Hensynet til effektiviteten i et provisjonsforbud tilsier også at forbudet retter seg mot så vel betaler som mottaker av ulovlig provisjon.

På denne bakgrunn har Banklovkommissjonen utarbeidet utkast til ny § 5-2 a i forsikringsformidlingsloven og ny § 6-9 i forsikringsloven hvor det bygges på følgende hovedregler:

- a) Et forsikringsmeglingsforetak som driver virksomhet her i riket skal påse at provisjon og annet vederlag som skal betales for forsikringsformidlingen, blir avtalt med oppdragsgiveren før oppdraget blir utført.
- b) Et forsikringsmeglingsforetak som driver virksomhet her i riket, skal ikke ha adgang til å motta provisjon eller annet vederlag for forsikringsformidlingen fra det forsikringsselskap som har overtatt den forsikringsavtale formidlingsoppdraget gjelder.
- c) Et forsikringsselskap som driver virksomhet her i riket, skal ikke ha adgang til å betale provisjon eller annet vederlag til forsikringsmeglingsforetak i anledning av formidling av forsikringsavtale til selskapet dersom forsikringsmeglingsforetaket ikke har adgang til å motta slik provisjon eller vederlag.

Etter Regjeringens vurdering kan dagens regelverk forbedres med sikte på å bidra til uavhengighet mellom forsikringsgiver og forsikringsmegler og til større grad av gjennomsiktighet i markedet for forsikringer og forsikringsmeglertjenester.

Forbudet vil medføre at det er den som mottar tjenesten som også skal betale for den. Regjeringen har også vurdert om forbudet er nødvendig for å oppnå det ønskede mål om uavhengighet. Forsikringsfor-

midlingsloven har bestemmelser om god megler-skikk, jf. § 5-2. Bestemmelsen pålegger forsikringsmeglerforetak å drive virksomheten i henhold til god meglerskikk. Det følger videre av bestemmelsen at forsikringsmeglingsforetaket ikke må opptre på en måte som er egnet til å skape tvil om dets stilling som uavhengig mellomledd. Det følger av forskrift om forsikringsformidling (forskrift 9. desember 2005 nr. 1421) at forsikringsformidleren skal informere kunden om blant annet størrelsen på provisjon og/eller annen godtgjørelse som forsikringsformidlingsforetaket mottar fra forsikringsgiveren i tilknytning til inngåelsen av avtale om angjeldende forsikring, jf. § 3-1 første ledd nr. 4 bokstav a.

Det er nå som nevnt stilt spørsmål ved om disse reglene er tilstrekkelige for å sikre tilfredsstillende uavhengighet, jf. pkt. 2.2 i proposisjonen. Regjeringen slutter seg på grunnlag av dette til Banklovkommisjonens vurderinger av behovet for et forbud mot provisjoner, og til at det bør utformes et forbud mot at forsikringsmeglere mottar provisjoner fra forsikringsgiver og et forbud mot at forsikringsselskapene betaler provisjon til forsikringsmeglerne. Et forbud mot provisjon vil være et ytterligere bidrag for å sikre meglernes uavhengighet. Dagens regelverk vedrørende meglernes uavhengighet har ikke vært tilstrekkelig for å oppnå tilstrekkelig grad av uavhengighet, og bidra til virksom konkurranse i forsikringsmarkedet. Regjeringen viser til forslag til ny § 5-2 i lov om forsikringsformidling og ny § 6-9 i forsikringsloven.

2.1.3 Virkeområdet

Banklovkommisjonen legger i sin utredning til grunn at provisjonsforbudet skal gjelde for alle forsikringsmeglerforetak som driver virksomhet her i riket, uavhengig av om forsikringsmeglerforetaket har sitt hovedsete her, eller er et utenlandsk forsikringsmeglerforetak som har etablert filial eller driver grensekryssende virksomhet her i riket i samsvar med bestemmelsene i direktiv om forsikringsformidling og forsikringsformidlingsloven § 8-2.

Kravet til uavhengighet for forsikringsmeglerforetak basert på bestemmelsene i forsikringsformidlingsdirektivet bør, etter Banklovkommisjonens vurdering, gjøres gjeldende for alle forsikringsmeglerforetak som tilbyr sine tjenester i det samme forsikringsmarked. Dette gjelder selv om det generelt kan by på enkelte håndhevingsproblemer å gjøre nasjonale lovkrav gjeldende ovenfor utenlandske aktører i et nasjonalt marked. En annen sak er at den norske lovgivning ikke vil gjelde hvis en norsk kunde i andre tilfeller henvender seg direkte til, og gjør bruk av, utenlandsk forsikringsmeglerforetak ved plassering av sine forsikringer i utlandet. I så fall vil lovgivningen i den stat hvor forsikringsmeglerforetaket driver sin virksomhet komme til anvendelse.

Ved at forbudet mot provisjon er gjort gjeldende for alle forsikringsmeglerforetak som driver virksomhet her i riket, uavhengig av om forsikringsmeglerforetaket har sitt hovedsete her, eller er et utenlandsk forsikringsmeglerforetak som har etablert filial eller driver grensekryssende virksomhet her i riket i samsvar med bestemmelsene i direktiv om forsikringsformidling og forsikringsformidlingsloven § 8-2, vil unntaket gjelde for alle forsikringsmeglerforetak som tilbyr sine tjenester i det samme forsikringsmarked.

Et forbud mot provisjon vil dermed gjelde de tilfeller der:

- forsikringsmeglerforetaket driver virksomhet i Norge, kunden er norsk og forsikringsselskapet driver virksomhet i Norge
- forsikringsmeglerforetaket driver virksomhet i Norge, kunden er norsk og forsikringsselskapet driver ikke virksomhet i Norge
- forsikringsmeglerforetaket driver virksomhet i Norge, kunden er ikke norsk og forsikringsselskapet driver virksomhet i Norge.

Et forbud mot provisjon vil ikke gjelde de tilfeller der:

- forsikringsmeglerforetaket driver ikke virksomhet i Norge, kunden er norsk og forsikringsselskapet ikke driver virksomhet i Norge
- forsikringsmeglerforetaket driver ikke virksomhet i Norge, kunden er ikke norsk og forsikringsselskapet driver virksomhet i Norge.

Etter det Regjeringen er kjent med, er tilsvarende forbud i Danmark og Finland gitt tilsvarende rekkevidde. Regjeringen slutter seg til Banklovkommisjonens forslag til virkeområde. Det vises til forslag til forsikringsformidlingsloven ny § 5-2 a første og annet ledd, endring i § 8-2 første ledd annet punktum og forsikringsloven ny § 6-9 første ledd.

2.1.4 Unntak fra forbudet mot meglerprovisjon

På bakgrunn av tradisjoner i det internasjonale forsikringsmarkedet der meglerprovisjoner er innarbeidet hos alle parter slutter Regjeringen seg til Banklovkommisjonens vurdering av at det er behov for unntak fra et forbud mot meglerprovisjon. Regjeringen legger vekt på at det er viktig å hindre konkurransemessige ulemper for nasjonale forsikringsselskaper og meglerforetak. Forsikringsmarkedet som foreslås unntatt fra forbudet er preget av sterk konkurranse over landegrensene. Det er dermed viktig at norske og internasjonale forsikringsmeglere og forsikringsselskap kan operere under de samme rammebetingelsene.

Regjeringen foreslår, i samsvar med Banklovkommisjonens forslag, at forbudet mot provisjon ikke skal gjelde formidling av gjenforsikring. En avtale om megling av gjenforsikring vil være en avtale mellom profesjonelle aktører som alle hører hjemme innenfor forsikringsmarkedet. Regjeringen kan ikke se at det er behov for at slik megling omfattes av et forbud som skal fremme uavhengighet mellom forsikringsselskap og forsikringsmegler. Det vises til forslag til forsikringsformidlingsloven ny § 5-2 a tredje ledd første punktum.

Regjeringen foreslår at det gjøres unntak for forsikringsselskaper som er ikke etablert her i riket. Det vises her til Banklovkommisjonens omtale av det danske forbudet mot provisjon, der det uttales at internasjonalt opererende forsikringsselskaper er vant til å tilpasse sine produkter til forskjellig nasjonal lovgivning. Normalt vil det derfor ikke skape problemer at et utenlandsk forsikringsselskap må sette en pris uten innregning av meglerprovisjon. Det kan imidlertid ikke utelukkes at noen utenlandske forsikringsselskaper enten ikke kan, eller ikke ønsker å, avgi tilbud på en forsikring til en dansk kunde uten innregning av provisjon til forsikringsmegleren. I slike situasjoner kan de danske kundene risikere at det blir vanskeligere å få tegnet forsikring i et utenlandsk forsikringsselskap. For å ivareta slike kunders behov for forsikringsdekning, åpner den danske loven for at forsikringsmeglere kan motta provisjon fra utenlandsk forsikringsselskap, dog slik at provisjonen videregives til kunden. Regjeringen antar at det er hensiktsmessig med et tilsvarende unntak som det danske. Det vises til forslag til forsikringsformidlingsloven ny § 5-2 a tredje ledd annet punktum.

Forsikringsavtaleloven § 1-3 annet ledd bokstav d (forsikring knyttet til luftfartøy) svarer til Banklovkommisjonens utkast til forsikringsformidlingsloven § 5-2 a tredje ledd punkt 3 om unntak for luftfartøy. Regjeringen foreslår at dette unntaket tas med som foreslått i Banklovkommisjonens utkast. Det vises til forslaget § 5-2 a tredje ledd tredje punktum bokstav a.

Regjeringen foreslår at unntak fra forbudet mot provisjon skal gjelde forsikringsformidling av skip som er registreringspliktige i norsk skipsregister, norsk internasjonalt skipsregister eller i utenlandsk skipsregister, jf. forslaget § 5-2 a tredje ledd tredje punktum bokstav b.

Forsikringsavtaleloven § 1-3 annet ledd bokstav c omfatter forsikringer knyttet til innretninger som nevnt i sjøloven § 33 første ledd og §§ 39 og 507. Banklovkommisjonens foreslår unntak for formidling av skadeforsikring i næringsvirksomhet knyttet til boreplattformer og lignende flyttbare innretninger, jf. utkastet § 5-2 a tredje ledd pkt 2 b. Unntaket i forsikringsavtaleloven er noe videre enn Banklovkom-

misjonens utkast ettersom alle typer forsikring unntas, og ikke bare skadeforsikring. På den annen side omfatter Banklovkommisjonens utkast også tilknyttet virksomhet, utstyr mv, jf. utkastet § 5-2 a tredje ledd bokstav f. Regjeringen foreslår at unntaket utformes mer i tråd med ordlyden i forsikringsavtaleloven, men slik at virkeområdet ikke innskrenkes i forhold til Banklovkommisjonens utkast.

Regjeringen foreslår at det gjøres unntak for formidling av forsikring knyttet til bygging av skip eller innretninger (boreplattformer, flyttbare innretninger, faste innretninger osv), og formidling av forsikring knyttet til virksomhet, utstyr, tilbehør mv. i tilknytning til forsikringer av innretninger som nevnt ovenfor, jf. forslaget § 5-2 a tredje ledd tredje punktum bokstav d, e, f og g.

Regjeringen foreslår videre at det gjøres unntak fra forbudet mot provisjon for formidling av forsikring av ren internasjonal varetransport. Det vises til forslag til forsikringsformidlingsloven ny § 5-2 a tredje ledd tredje punktum bokstav h.

2.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til forsikringsloven ny § 6-9 og forsikringsformidlingsloven ny § 5-2 a første, annet og fjerde ledd og endring i § 8-2 første ledd annet punktum.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, slutter seg til Regjeringens forslag til forsikringsformidlingsloven ny § 5-2 a tredje ledd.

Flertallet anser at det prinsipielle utgangspunktet bør være at vederlaget for utførelsen av oppdraget forsikringsmegleren har påtatt seg å utføre, i sin helhet skal betales av kunden som oppdragsgiver. Dette vil understreke at oppdraget skal utføres best mulig i samsvar med kundens interesser og behov. Et forbud mot at en forsikringsmegler får betaling fra forsikringsselskapet for å utføre oppdraget for forsikringskunden, vil redusere grunnlaget for interessekonflikter og styrke tilliten til forsikringsmeglernes uavhengighet i forhold til forsikringsselskapene som leverandør av de ulike forsikringsproduktene. Flertallet vil fremheve at et forbud mot at forsikringsmeglere mottar provisjon fra forsikringsselskap også vil styrke gjennomsiktigheten i markedsforholdene. Dette vil bidra til en ryddig og effektiv konkurranse, både mellom forsikringsselskaper og mellom forsikringsmeglere.

Flertallet slutter seg til Regjeringens forslag om å gjøre unntak fra forbudet mot meglerprovisjon i det internasjonale forsikringsmarkedet der meglerprovisjoner er innarbeidet hos alle parter. Flertallet legger særlig vekt på hensynet til å hindre kon-

kurransemessige ulemper for nasjonale forsikrings-selskaper og meglerforetak. Flertallet viser til at de foreslåtte unntakene fra forbudet mot meglerprovisjon er av begrenset rekkevidde sett i forhold til forsikringsmarkedet i sin helhet.

Flertallet finner ikke grunn til å utvide unntakene som fremgår av Regjeringens forslag til også å omfatte megling av forsikring der store bedrifter er kunde. Et unntak for store bedrifter ville for det første uthule forbudet ytterligere. For det andre gjelder de øvrige unntakene megling av visse typer forsikring uavhengig av hvem som er kunde. Et unntak for kunder av for eksempel en viss størrelse ville gjøre regelverket mer komplisert.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at når det gjelder behovet for overgangsordninger, er Regjeringens forslag resultatet av en omfattende prosess. Finansministeren besvarte i desember 2005 et spørsmål om dette fra stortingsrepresentant Hagebakken. Finansdepartementet ba 4. april 2006 Banklovkommissjonen utarbeide forslag til lovbestemmelser som setter forbud mot at forsikringsmeglere mottar provisjoner fra forsikringsselskapene. Aktørene i forsikringsbransjen, inkludert representanter fra forsikringsmeglerne, har vært involvert i utredningsprosessen. Hensynet til forutberegnelighet og tilpasning til markedet må således anses for i stor grad å være ivarettatt. Det vises videre til at forbudet mot meglerprovisjon skal ivareta hensynet til tilliten til forsikringsmeglernes uavhengighet og gjennomsiktigheten i forsikringsmeglermarkedet. Overgangsreglene må ikke få et slikt innhold at de svekker ivaretagelsen av disse hensynene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Regjeringen foreslår at lovendringene skal tre i kraft fra den tid Kongen bestemmer, og at Kongen kan gi overgangsregler. Disse medlemmer mener man bør sørge for en smidig overgangsordning i tråd med den som ble benyttet i forbindelse med endringen av den danske lovgivningen på området i 2005. For å sikre en tilpasning til markedet bør overgangsperioden fastsettes i nær dialog med næringsaktører.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre ser det som positivt at Regjeringen legger vekt på at uavhengighet og transparens er sentrale betingelser for å sikre økt konkurranse. Etablerte forsikringsselskaper har i dag eget distribusjonsapparat, og tre til fire sel-

skaper i Norge har en markedsandel på 80-90 prosent. Nye forsikringsgivere kan derfor ikke uten stor kommersiell risiko etablere eget direkte distribusjonsapparat, og disse medlemmer viser til at nyetablering og konkurranse fra norske og utenlandske aktører forutsetter mulighet til alternative distribusjonskanaler. Da vil distribusjon gjennom forsikringsmegler ofte være den mest konkurranseeffektive kanal.

Disse medlemmer viser til at i internasjonal forsikringsmegling er hovedregelen at forsikringsmeglerens tjenester blir godtgjort i form av provisjon fra forsikringsselskapene. Disse medlemmer viser til at et provisjonsforbud vil kunne svekke konkurransen i det norske markedet ettersom et slikt forbud kan vanskeliggjøre bruken av distribusjonskanalen gjennom forsikringsmegler. Dette vil særlig være tilfellet i forhold til nye aktører som vil få en høyere terskel for å tilby sine tjenester til norske kunder. Disse medlemmer viser også til Kredittilsynets høringsuttalelse til Banklovkommissjonens forslag der Kredittilsynet ikke anbefalte å innføre forbud mot provisjon ettersom Kredittilsynet mente markedet burde regulere oppgjørsformen selv etter hva som var mest hensiktsmessig. Dette forutsetter imidlertid tilstrekkelig informasjon for kundene i markedet, og disse medlemmer vil derfor understreke betydningen av opplysningsplikt og transparens i hele forsikringsmarkedet. Disse medlemmer ber derfor Regjeringen vurdere å komme tilbake til Stortinget med forslag til tiltak for å sikre dette.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen foreslår enkelte unntak fra forbudet mot meglerprovisjon. Disse knytter seg til særlige forhold ved internasjonal forsikringsvirksomhet. Disse medlemmer mener at det dessuten vil være behov for å utvide unntaket til også å gjelde store norske bedrifter som allerede er underlagt avtalefrihet i gjeldende forsikringslovgivning.

Disse medlemmer er derfor av den oppfatning at store profesjonelle forsikringskjøpere som er omfattet av lov om forsikringsavtaler § 1-3 annet ledd bokstav a også bør omfattes av unntaket i lovfor-slaget § 5-2 a. En slik utvidelse vil videre gi bedre harmoni i forsikringslovgivningen.

Disse medlemmer viser videre til brev av 30. januar til finanskomiteen fra Sjøassurandørenes Centralforening (CEFØR) der de påpeker at ordlyden i § 5-2 a tredje ledd bokstav h skaper rom for fortolkningstil. Dette foreslår disse medlemmer endret nedenfor.

Disse medlemmer går imot Regjeringens forslag til forsikringsformidlingsloven § 5-2 a tredje ledd og fremmer følgende forslag:

"I lov 10. juni 2005 nr. 41 om forsikringsformidling gjøres følgende endringer:

I

Ny § 5-2 a tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder ikke forsikringsformidling av gjenforsikring og forsikringer knyttet til virksomheter som oppfyller minst to av følgende vilkår:

- (1) har mer enn 250 ansatte
- (2) har en salgsinntekt på minst 100 millioner kroner ifølge siste årsregnskap, eller
- (3) har eiendeler ifølge siste balanse på minst 50 millioner kroner.

Ny § 5-2 a fjerde ledd skal lyde:

Første og annet ledd gjelder ikke forsikringsformidling av forsikringer fra forsikringsselskaper som ikke er etablert her i riket, forutsatt at forsikringsmeglingsforetaket videreformidler mottatt vederlag til oppdragsgiveren. Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder heller ikke forsikringsformidling av forsikring knyttet til

- a) luftfartøy,
- b) skip som er registreringspliktige i norsk ordinært skipsregister, norsk internasjonalt skipsregister eller i utenlandsk skipsregister,
- c) boreplattformer og lignende flyttbare innretninger,
- d) faste innretninger til bruk i forbindelse med utvinning og utnyttelse av undersjøiske petroleumsforekomster eller utskiping, lagring eller rørtransport av utvunnet olje og gass,
- e) innretninger til bruk i forbindelse med olje- og gassvirksomhet ved anlegg på land,
- f) bygging av skip eller innretninger som nevnt i bokstav b til e,
- g) virksomhet, utstyr, tilbehør mv. i tilknytning til innretninger som nevnt i bokstav c til f,
- h) varer som transporteres i eller mellom land utenfor Norge.

Regjeringens forslag til nytt fjerde ledd blir nytt femte ledd.

II

Endringene under I trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan gi overgangsregler."

3. LOVFORSLAG SOM GIR SELVSTENDIGE NÆRINGSDRIVENDE OG FRILANSERE ADGANG TIL Å TEGNE RISIKODEKNINGER (UFØREPENSIJON, YTELSE TIL ETTERLATTE SAMT INNSKUDDSFRITAK VED UFØRHET) I TILKNYTNING TIL INNSKUDDSPENSJONSORDNINGER MED RETT TIL FRADRAK I SKATTEPLIKTIG INNTEKT MV.

3.1 Sammendrag

3.1.1 *Risikodekninger med rett til inntektsfradrag for selvstendig næringsdrivende mv.*

ADGANG TIL Å TEGNE RISIKODEKNINGER SOM TILLEGG TIL EN PENSJONSORDNING ETTER INNSKUDDSPENSJONSLOVEN § 2-3 ANNET LEDD

I forbindelse med at Stortinget 26. mai 2005 vedtok at lovregler om obligatorisk tjenstepensjon skulle innføres og tre i kraft fra 1. januar 2006, ga Stortinget samtidig uttrykk for at egen frivillig pensjonsordning for selvstendig næringsdrivende etter lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) skulle gis større skattemessig likebehandling med tilsvarende ordning for arbeidstakere. Dette taler etter Regjeringens vurdering for at selvstendig næringsdrivende, deltakere i deltakerlignende selskaper og frilansere bør ha adgang til å tegne risikodekninger (uførepensjon, ytelse til etterlatte samt innskuddsfritak ved uførhet) med rett til fradrag i skattepliktig inntekt, slik arbeidsgiver har rett til fradrag i skattepliktig inntekt for premie for risikodekninger knyttet til arbeidstakernes tjenstepensjon.

Selvstendig næringsdrivende og ansvarlig selskap som ikke har adgang til å opprette pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven § 2-3 første ledd, kan tegne alderspensjonsordning etter § 2-3 annet ledd. Samme adgang til å tegne egen alderspensjon etter den sistnevnte bestemmelsen har også en frilanser. Årlig tilskudd til ordningen kan ikke overstige 4 prosent av inntekt mellom 1 og 12 G. Det følger av innskuddspensjonsloven hva som i denne sammenheng regnes som inntekt. For øvrig vises det til pkt. 3.3 og 3.4 i proposisjonen.

I henhold til innskuddspensjonsloven § 2-4 kan foretak med innskuddspensjonsordning etter § 2-1 tegne risikodekninger etter lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon (foretakspensjonsloven). En selvstendig næringsdrivende vil utøve virksomheten i et enkeltpersonforetak, som er et foretak etter innskuddspensjonsloven, jf. § 1-2 bokstav c. Enkeltpersonforetak som oppfyller vilkårene i § 2-3 første ledd eller annet ledd har således adgang til å tegne risikodekninger etter foretakspensjonsloven. I det først-

nevnte tilfellet kan arbeidsgiver være med i ordningen som er etablert for de ansatte. Deltakerliknet selskap faller også inn under betegnelsen foretak i denne sammenheng. Forslaget er således begrenset til en endring i skatteloven for pensjonsordninger for selvstendig næringsdrivende og deltakere i deltakerliknede selskap. Det vises til omtalen i pkt. 3.2.2. i proposisjonen.

Frilansere som ikke driver virksomhet etter skatteloven har etter ordlyden i innskuddspensjonsloven § 2-4 ikke adgang til å tegne risikodekninger etter lov om foretakspensjon. Etter Regjeringens vurdering er for øvrig ordlyden i foretakspensjonsloven § 7-1 og § 7-2 om hhv. barnpensjon og ektefellepensjon, og § 6-1 og § 6-7 om hhv. uførepensjon og forsikring for premie-/ innskuddsfritak ikke til hinder for at frilansere kan gis adgang til å tegne slike risikodekninger. Regjeringen foreslår at frilansere gis adgang til å tegne risikodekninger etter foretakspensjonsloven.

Det vises til forslag til endring av innskuddspensjonsloven § 2-4.

SKATTEMESSIGE FORHOLD

Skatteloven § 6-46 tredje ledd gir bare rett til fradrag for tilskudd til pensjonsordninger etter innskuddspensjonsloven § 2-3 annet ledd, ikke premie til risikodekninger. Regjeringen foreslår at det gis hjemmel for fradrag for risikoytelser etter lov om foretakspensjon i tilknytning til alderspensjonsordninger etter innskuddspensjonsloven § 2-3 annet ledd. Det vises til forslag til endring av skatteloven § 6-46 tredje ledd.

Regjeringen er av den oppfatning at premie for risikodekninger bør komme i tillegg til den maksimale innskuddsgrense til alderspensjonsordning for selvstendig næringsdrivende og frilansere, slik fradragsberettiget premie for risikodekninger i dag kommer i tillegg til arbeidsgivers tilskudd til alderspensjonsordning for arbeidstakere. De øvre grenser for ulike risikoytelser følger av foretakspensjonsloven.

3.1.2 Presisering av beregningsgrunnlag for frilansere og personlige deltakere i deltakerliknede selskap

Det følger av innskuddspensjonsloven § 2-3 annet ledd hva som er beregningsgrunnlag for tilskudd til en pensjonsordning etter denne bestemmelsen. For personlig deltaker i et deltagerliknet selskap er grunnlaget fastsatt til vedkommendes samlede beregnede personinntekt fra næringsvirksomhet mellom 1 og 12 G. Beregningsgrunnlaget skal imidlertid være særskilt godtgjørelse for arbeidsinnsatsen i det deltakerliknede selskapet, jf. skatteloven § 12-2 bokstav f.

Videre er det også upresist at beregningsgrunnlaget for frilansere er samlet beregnet personinntekt fra oppdragsvirksomhet mellom 1 og 12 G. Inntekt fra

frilanservirksomhet skattlegges enten som lønn eller virksomhetsinntekt. Det er bare lønn som er aktuelt i denne sammenheng, idet frilansere med virksomhetsinntekt er selvstendig næringsdrivende etter skatteloven.

Det vises til forslag til endring av innskuddspensjonsloven § 2-3 annet ledd.

3.1.3 Definisjon av frilanser i innskuddspensjonsloven

Begrepet "frilanser" ble tatt inn i innskuddspensjonsloven ved lovendring av 16. mars 2007, men er ikke gitt en egen definisjon i loven. Begrepet er nytt i tjenestepensjonslovgivningen, og det er ønskelig å ta inn en definisjon av dette begrepet i § 1-2 ny bokstav e i innskuddspensjonsloven. Når frilanser defineres i innskuddspensjonsloven, foreslår Regjeringen at dette samtidig tas ut av skatteloven § 6-46 tredje ledd. Det vises til forslag til endring av innskuddspensjonsloven § 1-2 og skatteloven § 6-46 tredje ledd.

3.1.4 Ikrafttredelse

Regjeringen foreslår at forslagene til endringer i innskuddspensjonsloven skal tre i kraft straks. Endringene i skatteloven foreslås å tre i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2007.

3.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endringer i skatteloven § 6-46 tredje ledd og innskuddspensjonsloven §§ 1-2, 2-3 annet ledd og 2-4.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at innføringen av obligatorisk tjenestepensjon var et vesentlig skritt i retning av å sikre flere tjenestepensjon. Regjeringens forslag bidrar til at selvstendig næringsdrivende og frilansere får bedret sine muligheter til å opparbeide seg pensjonsrettigheter. De får nå samme adgang til å tegne risikodekninger med skattefradrag som arbeidsgivere har for sine ansatte.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til pensjonsforliket i Stortinget 19. mai 2005 hvor de daværende regjeringspartier Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre inngikk forlik med Arbeiderpartiet og Senterpartiet om en pensjonsreform som også innbefattet obligatorisk tjenestepensjon, jf. Innst. S. nr. 195 (2004-2005). Regjeringen Bondevik II fremmet lovforslag om dette i Ot.prp. nr. 10 (2005-2006) og forslaget ble senere vedtatt av Stortinget, jf. Innst. O. nr. 17 (2005-2006). Disse medlemmer mener at dette var en klar forbedring av pensjonssituasjonen

for mange arbeidstakere, særlig i mindre, private bedrifter og slutter seg derfor også til forslaget om å bedre mulighetene for selvstendig næringsdrivende og frilansere til å opparbeide pensjonsrettigheter, samt at det blir adgang til å tegne risikoforsikringer med skattefradrag også for denne gruppen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at disse medlemmer primært gikk imot innføring av obligatorisk tjenestepensjon, men at disse medlemmer gitt en innføring av obligatorisk tjenestepensjon mente man måtte tilstrebe en likebehandling mellom selvstendig næringsdrivende og andre, slik at selvstendig næringsdrivende ikke kom dårligere ut, jf. Innst. O. nr. 17 (2005-2006). Disse medlemmer mener dette forslaget under dagens lovgivning går i riktig retning.

4. GJENNOMFØRING AV EØS-REGLER SOM SVARER TIL DIREKTIV 2005/68/EC OM GJENFORSIKRING

4.1 Sammendrag

4.1.1 Tillatelse til å drive gjenforsikringsvirksomhet - endringer i forsikringsloven

I høringsnotatet vises det til at det i gjenforsikringsdirektivet forutsettes at et gjenforsikrings-selskap bare skal drive gjenforsikringsvirksomhet, og at et slikt selskap ikke kan gis tillatelse til å drive direkte forsikringsvirksomhet. På grunnlag av dette inneholder høringsnotatet et utkast til nytt femte ledd i forsikringsloven § 1-3 hvor det gjøres klart at gjenforsikrings-selskaper bare kan overta gjenforsikring.

Under henvisning til at tillatelsen til å utøve gjenforsikringsvirksomhet ikke skal gis for enkelte forsikringsklasser slik som i direkte forsikring, foreslås det videre at det i forsikringsloven § 2-1 fjerde ledd presiseres at forsikrings-selskaper som gis tillatelse til å drive direkte forsikringsvirksomhet skal gis konsesjon for forsikringsklasser i samsvar med klasseforskriften.

Forsikrings-selskaper som innehar konsesjon til å drive direkte forsikring, skal etter direktivet ha adgang til å utøve gjenforsikringsvirksomhet forutsatt at denne aktiviteten er begrenset og at den skjer innenfor tildelte forsikringsklasser. Tillatelse til slik gjenforsikringsvirksomhet anses å ligge innenfor eksisterende konsesjon og utløser ikke plikt til å søke om tilleggs-konsesjon. I høringsnotatet foreslås en endring av ordlyden i forsikringsloven § 1-3 første og annet ledd som er ment å klargjøre dette.

Etter Regjeringens vurdering er de foreslåtte endringene i høringsutkastet hensiktsmessige for å gjennomføre gjenforsikringsdirektivet i norsk rett. Regjeringen foreslår endringer i forsikringsloven i tråd

med dette. Det vises til forlag til endring i forsikringsloven § 1-3 og § 2-1.

Det foreslås at lovendringen trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Regjeringen legger videre opp til at Kongen gis adgang til å gi overgangsregler.

4.1.2 Finansielt tilsyn med gjenforsikringsvirksomheten - endringer i kredittilsynsloven

Etter gjenforsikringsdirektivets artikkel 15(1) skal hjemlandets myndigheter ha ansvaret for det finansielle tilsynet med gjenforsikrings-selskapet, herunder tilsynet med selskapets virksomhet i utlandet gjennom filial og ved grenseoverskridende virksomhet. Dersom vertslandets myndigheter har grunn til å tro at selskapets aktiviteter påvirker selskapets finansielle soliditet skal de informere hjemlandets myndigheter. Hjemlandets myndigheter skal avgjøre om gjenforsikrings-selskapet opererer i overensstemmelse med direktivreglene. På den bakgrunn foreslår Regjeringen at ordlyden i kredittilsynsloven § 1 endres slik at gjenforsikrings-selskaper nevnes eksplisitt.

Det foreslås at lovendringen trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

4.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endringer i forsikringsloven § 1-3 og § 2-1, og endring i kredittilsynsloven § 1.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre forstår lovforslaget slik at det ikke medfører noen endring i forhold til muligheten for norske selskaper til å kjøpe reassurans i tredje land, selv om reassuransen da plasseres i et gjenforsikrings-selskap som ikke er underlagt offentlig tilsyn i sitt hjemland. Disse medlemmer viser i denne forbindelse til Finansnæringens Hovedorganisasjons høringsinnspill der organisasjonen presiserer viktigheten av at denne valgmuligheten ikke forringes i forhold til dagens situasjon.

5. ENDRING I LOV 14. DESEMBER 2001 NR. 95 OM BESKYTTELSE AV SUPPLERENDE PENSJONSRETTIGHETER FOR ARBEIDSTAKERE OG SELVSTENDIG NÆRINGSDRIVENDE SOM FLYTTER INNENFOR EØS-OMRÅDET

5.1 Sammendrag

Ved lov 14. desember 2001 nr. 95 om beskyttelse av supplerende pensjonsrettigheter for arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende som flytter innenfor EØS-området, er arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende bl.a. sikret rett til utbetaling av supple-

rende pensjonsytelser når de flytter til en annen stat innenfor EØS-området. Loven gjennomfører EØS-forpliktelse som svarer til rådsdirektiv 98/49/EF om beskyttelse av rettighetene til supplerende pensjoner for arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende som flytter innenfor EU/EØS.

Med supplerende pensjonsordninger menes pensjonsordninger som skal gi arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende rett til alderspensjon og eventuelt uføre- og etterlattepensjon i tillegg til eller i stedet for lovbaserte trygdeytelser. I lovens § 2 om virkeområde er det regnet opp hvilke typer pensjonsordninger loven skal gjelde for. Dette omfatter bl.a. pensjonsordninger opprettet etter foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven, kommunale pensjonsordninger, andre kollektive pensjonsordninger i pensjonskasse eller livsforsikringsselskap, avtalebaserte kollektive pensjonsordninger hvor ytelsene utbetales over foretakets drift mv. I forarbeidene til loven er det uttalt at oppregningen er basert på hvilke ordninger som er kjent under norsk lovgivning og praksis, og at den derfor er ment å være uttømmende. Det vises til Ot.prp. nr. 106 (2000-2001) s. 8.

På bakgrunn av en klage fra et medlem i Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger over at utbetaling av pensjon fra ordningen ble stanset da medlemmet flyttet til annen EØS-stat, tok ESA opp spørsmål om denne ordningens forhold til EØS-forpliktelsene som svarer til rådsdirektiv 98/49/EF. Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger (SOP) ble opprettet i 1965 og omfatter de som driver eller har drevet legevirksomhet i Norge og som har vært medlem i folketrygden i minst tre år. Ordningen omfatter bl.a. alderspensjon og uføre- og etterlatteytelser. SOP er et selvstendig rettssubjekt organisert som en stiftelse, og er under tilsyn av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Finansdepartementet vurderte det slik at ordningen faller inn under virkeområdet for direktiv 98/49/EF. Vedtektene for ordningen er derfor senere endret slik at de er i samsvar med nevnte EØS-forpliktelse. Det er imidlertid tvilsomt om lov om beskyttelse av supplerende pensjonsordninger vil omfatte SOP, slik virkeområdet for loven er angitt i oppregningen i § 2. Det er derfor behov for å presisere virkeområdet for loven slik at det klart fremgår at den gjelder for SOP. Det foreslås ut fra dette at det tas inn et nytt nr. 7 i lovens § 2 hvor Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger nevnes eksplisitt.

Etter lovens § 2 nr. 4 er kollektive avtalebaserte pensjonsordninger som utbetales over foretakets drift, omfattet av virkeområdet for loven. Ettersom slike avtaler om pensjonsordning i praksis ofte vil være individuelt fastsatt, foreslår Regjeringen en endring slik at det ikke oppstilles som kriterium at ordningene er kollektive. Etter lovens § 2 nr. 6 er videre kollektive avtaler om pensjonsordning for selv-

stendig næringsdrivende omfattet av lovens virkeområde. Før det ble åpnet adgang for at selvstendig næringsdrivende kunne opprette pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven, var opprettelse av individuell pensjonsordning etter regelverket for IPA og individuell livrente vanlig for denne yrkesgruppen. Etter Regjeringens vurdering bør også pensjonsrettigheter iht. individuelle pensjonsavtaler som selvstendig næringsdrivende har opprettet, være omfattet av lovens virkeområde, bl.a. slik at det gis rett til utbetaling av slike ytelser når personen flytter til en annen EØS-stat. Regjeringen foreslår derfor at det heller ikke i forhold til § 2 nr. 6 skal være et kriterium at avtalene om pensjonsordning er kollektive.

Det foreslås at lovendringen trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

5.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endringer i § 2 i lov om beskyttelse av supplerende pensjonsrettigheter for arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende som flytter innenfor EØS-området.

6. ENDRING I LOV 6. DESEMBER 1996 NR. 75 OM SIKRINGSORDNINGER FOR BANKER M.V.

6.1 Sammendrag

Ved lov 25. juni 2004 nr. 44 ble det gjort endringer i lov 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker, forsikringsselskapenes garantiordninger og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner. Det ble blant annet foretatt endring i § 2-7 annet ledd første punktum om avgift fra medlemmene til innskudd i bankenes sikringsfond. Endringen gjaldt en beregningsteknisk endring ved at det ble presisert at kun garanterte innskudd (opp til to millioner kroner) skal inngå i beregningsgrunnlaget for årsavgiften.

I forbindelse med lovendringsforslaget ble det i Ot.prp. nr. 66 (2003-2004) i tillegg inntatt en utilsiktet endring i bestemmelsen. I forslaget fra departementet til § 2-7 i loven står det følgende: "for et medlem som har en kjernekapitaldekning på mindre enn 8 prosent skal avgiftsbeløpet forholdes med et prosentvis tillegg på 4 ganger det antall prosentpoeng som kjernekapitaldekningen er mindre enn 8 prosent.". Lovteksten i § 2-7, slik denne var foreslått av departementet i Ot.prp. nr. 66 (2003-2004), ble vedtatt av Stortinget uten endringer. Dette innebar en utilsiktet endring fra ordet "forhøyes" til ordet "forholdes".

For å rette opp den utilsiktede endringen legger Regjeringen frem forslag om å erstatte ordet "forholdes" med ordet "forhøyes", slik at lovteksten får tilbake sin opprinnelige og riktige utforming.

Det foreslås at lovendringen trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

6.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring i § 2-7 i lov om sikringsordninger for banker m.v.

7. PREISERING I GJELDENE REGLER OM STYREREPRÆSENTASJON I PENSJONSKASSER

7.1 Sammendrag

Det følger av forsikringsloven § 7-6 første ledd tredje punktum at medlemmene i en pensjonsordning skal være representert i pensjonskassens styre. Regjeringen har blitt gjort oppmerksom på at ordlyden i forsikringsloven § 7-11, som omtaler både pensjonister og medlemmer, kan være egnet til å reise tvil om pensjonister er å anse som medlemmer i henhold til forsikringsloven. Regjeringen har derfor blitt anmodet om å presisere at forsikringsloven § 7-6 første ledd tredje punktum skal forstås slik at også pensjonistene er valgbare for pensjonskassens styre.

Det følger av foretakspensjonsloven § 1-2 annet ledd bokstav c og innskuddspensjonsloven § 1-2 første ledd bokstav j at en alderspensjonist som har sluttet hos forsikringstaker ved oppnådd pensjonsalder fremdeles er medlem av pensjonsordningen. Dersom lovgiver hadde hatt til hensikt å fravike en helt klar terminologi i tjenestepensjonslovene, er det nærliggende å tro at dette i det minste ville vært kommentert i lovens forarbeider. Motivene til forsikringsloven § 7-11 omtaler medlemmer uten å sondre mellom medlemmer og pensjonister. Regjeringen foreslår likevel at forsikringsloven § 7-6 første ledd gis et nytt femte punktum der det fremgår at pensjonistene regnes som medlemmer i pensjonsordningen.

Det foreslås at lovendringen trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

7.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til nytt femte punktum i forsikringsloven § 7-6 første ledd.

8. ENDRING I LOV 10. JUNI 2005 NR. 44 OM FORSIKRINGSSELSKAPER, PENSJONSFORETAK OG DERES VIRKSOMHET MV. (FORSIKRINGSLOVEN)

8.1 Sammendrag

Bestemmelsen om flytting av fripoliser og pensjonskapitalbevis i forsikringsloven § 11-13 tredje ledd har ved en inkurie fått en annen utforming enn

tilsiktet. Bestemmelsen lyder: "Ved beregning, oppgjør og anvendelse av de midler som skal overføres, gjelder bestemmelsene § 11-10 første, andre og femte ledd tilsvarende." Forsikringsloven § 11-10 som gjelder flytting av kollektive pensjonsordninger, angir hvordan de midler som overføres ved flyttingen, skal anvendes til sikring av medlemmenes pensjonsrettigheter i den pensjonsordning som opprettes i det mottakende forsikringsselskap. Forsikringsloven § 11-13 tredje ledd angir hvilke av bestemmelsene i § 11-10 som også skal gjelde ved flytting av fripoliser. Det følger av den henvisning til § 11-10 som § 11-13 tredje ledd inneholder, at § 11-10 tredje og fjerde ledd ikke er gitt anvendelse ved flytting av fripoliser. Dette innebærer at reglene i § 11-10 tredje og fjerde ledd som omhandler tilfelle hvor overført premiereserve er henholdsvis "ikke tilstrekkelig" eller "større enn nødvendig" for å sikre pensjonsrettighetene, ikke kommer til anvendelse ved flytting av fripoliser utstedt under kollektive pensjonsordninger. Forsikringsloven § 11-13 inneholder derfor ikke egne bestemmelser for disse tilfellene. Dette skyldes at § 11-13 i sin tid ble vedtatt med et annet innhold enn tilsiktet.

For å rette opp feilen legger Regjeringen frem forslag om endring av forsikringsloven § 11-13 tredje ledd slik at bestemmelsen får følgende ordlyd:

"Ved beregning, oppgjør og anvendelse av de midler som skal overføres, gjelder bestemmelsene i §§ 11-7, 11-8, 11-9 og 11-10 første, annet, fjerde og femte ledd tilsvarende. Er overført premiereserve ikke tilstrekkelig til å sikre rettighetene etter en fripolise, skal manglende premiereserve dekkes ved overførte tilleggsavsetninger."

Det foreslås at lovendringen trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

8.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring i forsikringsloven § 11-13 tredje ledd.

9. ENDRING I LOV 29. JUNI 2007 NR. 75 OM VERDIPAPIRHANDEL (VERDIPAPIR-HANDELLOVEN)

9.1 Sammendrag

Ny verdipapirhandellov (vphl.), som svarer til EØS-regler som gjennomfører direktiv 2004/39/EF om markeder for finansielle instrumenter (MiFID), trådte i kraft 1. november 2007. I § 9-15 fastsettes regler om beregnet kapitalkrav for verdipapirforetak. I henhold til bestemmelsens syvende ledd kan Kredittilsynet i forskrift eller ved enkeltvedtak fritta verdipapirforetak med tillatelse til å yte investeringstjenester som nevnt i lovens § 2-1 første ledd nr. 3 og 5

fra krav til ansvarlig kapital for operasjonell risiko. Det har imidlertid ikke vært tilsiktet å gi Kredittilsynet hjemmel til å unnta foretak som driver tjenester som nevnt i vphl. § 2-1 første ledd nr. 3 (omsetning av finansielle instrumenter for egen regning) fra kapitalkrav for operasjonell risiko. I stedet skulle unntaket i § 9-15 syvende ledd gjelde foretak som yter tjenesten "aktiv forvaltning av investorers portefølje av finansielle instrumenter på individuell basis og etter investors fullmakt", jf. ny vphl. § 2-1 første ledd nr. 4.

Bakgrunnen for feilen synes å være at henvisningen i ny vphl. § 9-15 syvende ledd ikke er oppdatert i samsvar med delvis nye definisjoner av investeringstjenester og omnummerering i ny vphl. § 2-1. Det fremgår av forarbeidene til den nye verdipapirhandeloven (Ot.prp. nr. 34 (2006-2007)), blant annet i spesialmerknaden til vphl. § 9-15) at ny § 9-15 viderefører bestemmelsen i gammel vphl. 1997 § 8-10a. Begge paragrafene viser til definisjonene av investeringstjenester innledningsvis i loven. På grunn av at definisjonen av investeringstjenester i ny vphl. § 2-1 både er endret og omnummerert i forhold til gammel definisjon, synes det å bero på en inkurie at endringene ikke fulgt opp i ny vphl. § 9-15 syvende ledd. Det ser ut til at henvisningene i ny vphl. § 9-15 syvende ledd, til bestemmelsen med definisjoner av investeringstjenester nr. 3 og 5, har blitt stående igjen uten at dette var tilsiktet.

For å rette opp i den utilsiktede feilen, legger Regjeringen frem forslag om å endre vphl. § 9-15 syvende ledd, slik at det vises til lovens § 2-1 første ledd nr. 4 og 5 i stedet for § 2-1 første ledd nr. 3 og 5.

Det foreslås at lovendringen trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

9.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring i verdipapirhandeloven § 9-15 syvende ledd.

10. ADMINISTRATIVE OG ØKONOMISKE KONSEKVENSER

10.1 Sammendrag

10.1.1 Forbud mot meglerprovisjon i forsikring

Forslaget antas ikke å få vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige. Kredittilsynet vil måtte påse at reglene følges, men dette vil måtte inngå som en del av annen tilsynsvirkosomhet ovenfor forsikringsgiver og forsikringsmegler.

Forslaget vil få økonomiske og administrative konsekvenser for private parter. Forsikringsmeglerforetak må fakturere sine oppdragsgivere for megler-

tjenestene, og de forsikringsmeglerne som ikke allerede har rutiner for dette, vil måtte innarbeide slike rutiner i sin virksomhet. Banklovkommissjonen har antatt at dette vil kunne medføre en viss kostnadsbelastning og legge beslag på ressurser i forsikringsmeglerforetakene. Når rutinene er innarbeidet bør imidlertid ikke lovutkastet innebære noen økt belastning for forsikringsmeglerne. De forsikringsselskapene som i dag betaler provisjoner til meglerne må foreta en omlegging av systemet slik at det ikke innregnes provisjon i premien. Kostnadsbelastningen ved dette antas å være svært begrenset.

Forslaget antas å ha en positiv virkning på gjennomslutningen i, og konkurransen i, markedet for forsikring og meglertjenester.

10.1.2 Lovforslag om risikodekning med rett til fradrag i skattepliktig inntekt for selvstendig næringsdrivende og frilansere

En adgang til å tegne risikodekning med rett til fradrag i skattepliktig inntekt vil kunne gi redusert skatteproveny. Provenyvirkningene vil avhenge av antall selvstendig næringsdrivende og frilansere som benytter seg av adgangen til å tegne risikodekninger med rett til fradrag i skattepliktig inntekt, premiene for å tegne slike risikodekninger, inntektsnivået til de som benytter seg av ordningen mv. Regjeringen har på usikkert grunnlag anslått forventet reduksjon i proveny i størrelsesorden noe over 200 millioner kroner per år.

10.1.3 Endringer i andre lover

Det antas at de foreslåtte endringene i forsikringsloven og kredittilsynsloven for å gjennomføre EØS-regler om svarer til direktiv 2005/68/EC om gjensidig forsikring vil få begrensede administrative og økonomiske konsekvenser.

De foreslåtte presiseringer og rettelser i henholdsvis lov om beskyttelse av supplerende pensjonsordninger, lov om sikringsordninger for banker, forsikringsloven og verdipapirhandeloven antas heller ikke å ville få administrative og økonomiske konsekvenser av betydning.

10.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

11. MERKNADER TIL DE ENKELTE BESTEMMELSENE

11.1 Sammendrag

Proposisjonens kapittel 11 inneholder merknader til de enkelte bestemmelsene i Regjeringens forslag. Det vises til proposisjonen.

11.2 Komiteens merknader

Komiteen tar merknadene til de enkelte bestemmelsene i proposisjonens kapittel 11 til orientering.

12. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre:

I lov 10. juni 2005 nr. 41 om forsikringsformidling gjøres følgende endringer:

I

Ny § 5-2 a tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder ikke forsikringsformidling av gjenforsikring og forsikringer knyttet til virksomheter som oppfyller minst to av følgende vilkår:

- (1) har mer enn 250 ansatte
- (2) har en salgsinntekt på minst 100 millioner kroner ifølge siste årsregnskap, eller
- (3) har eiendeler ifølge siste balanse på minst 50 millioner kroner.

Ny § 5-2 a fjerde ledd skal lyde:

Første og annet ledd gjelder ikke forsikringsformidling av forsikringer fra forsikringsselskaper som ikke er etablert her i riket, forutsatt at forsikringsmeglingsforetaket videreformidler mottatt vederlag til oppdragsgiveren. Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder heller ikke forsikringsformidling av forsikring knyttet til

- a) luftfartøy,
- b) skip som er registreringspliktige i norsk ordinært skipsregister, norsk internasjonalt skipsregister eller i utenlandsk skipsregister,
- c) boreplattformer og lignende flyttbare innretninger,
- d) faste innretninger til bruk i forbindelse med utvinning og utnyttelse av undersjøiske petroleumsforekomster eller utskipping, lagring eller rørtransport av utvunnet olje og gass,
- e) innretninger til bruk i forbindelse med olje- og gassvirksomhet ved anlegg på land,
- f) bygging av skip eller innretninger som nevnt i bokstav b til e,
- g) virksomhet, utstyr, tilbehør mv. i tilknytning til innretninger som nevnt i bokstav c til f,
- h) varer som transporteres i eller mellom land utenfor Norge.

Regjeringens forslag til nytt fjerde ledd blir nytt femte ledd.

II

Endringene under I trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan gi overgangsregler.

13. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i innskuddspensjonsloven, forsikringsformidlingsloven, forsikringsloven mv.

I

I lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipapirhandel m.v. (kredittilsynsloven) gjøres følgende endring:

§ 1 første ledd nr. 3 skal lyde:

Skadeforsikringsselskaper, herunder utenlandske skadeforsikringsselskapers generalagent (hovedagent) i Norge og *gjenforsikringsselskaper*.

II

I lov 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker m.v. gjøres følgende endring:

§ 2-7 annet ledd første punktum skal lyde:

(2) Et medlems årsavgift skal settes til summen av 1 promille av samlet garantert innskudd og 0,5 promille av beregningsgrunnlaget for kapitaldekningskravet, dog slik at

- a) for et medlem som har en kjernekapitaldekning på mindre enn 8 prosent skal avgiftsbeløpet *forhøyes* med et prosentvis tillegg på 4 ganger det antall prosentpoeng som kjernekapitaldekningen er mindre enn 8 prosent,
- b) for et medlem som har en kjernekapitaldekning som overstiger 8 prosent, skal avgiftsbeløpet reduseres med et prosentvis fradrag på 4 ganger det antall prosentpoeng som kjernekapitaldekningen overstiger 8 prosent, men ikke i noe tilfelle på mer enn 35 prosent.

III

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 6-46 tredje ledd skal lyde:

Det gis fradrag etter annet ledd *for tilskudd til pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven § 2-3 annet ledd* for selvstendig næringsdrivende, deltakere som nevnt i § 10-40 og *person som nevnt i innskuddspensjonsloven § 2-3 annet ledd annet punktum*. Det gis fradrag etter første ledd bokstav a for *premie til risikoytelser etter lov om foretakspensjon*

knyttet til pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven § 2-3 annet ledd.

IV

I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1-2 ny bokstav e skal lyde:

- e. *Frilanser: person som utfører arbeid eller oppdrag utenfor tjeneste for lønn eller annen godtgjørelse, uten å være selvstendig næringsdrivende.*

Nåværende bokstav e til p blir nye bokstav f til q.

§ 2-3 annet ledd skal lyde:

(2) Et foretak som ikke omfattes av første ledd kan opprette pensjonsordning for selvstendig næringsdrivende, for personlig deltaker i deltakerliknet selskap eller for ansatt eier av aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. *Tilsvarende gjelder for frilanser.* Årlig innskudd til ordning som nevnt i første og annet punktum kan ikke overstige 4 prosent av vedkommende persons samlede beregnede personinntekt fra næringsvirksomhet, *godtgjørelse til deltaker for arbeidsinnsats i deltakerliknet selskap* eller lønn mellom 1 og 12 G. Dersom et foretak som nevnt i første punktum oppretter pensjonsordning, gjelder bestemmelsene i kapittel 4 om medlemskap for arbeidstakere og i kapittel 5 om innskudd for arbeidstakere tilsvarende så langt de passer.

§ 2-4 skal lyde:

(1) Foretak som har alderspensjonsordning etter § 2-1, kan tegne særskilt forsikring etter lov om foretakspensjon som kan gi uførepensjon til medlemmer som helt eller delvis mister ervervsevnen og/eller ytelser til barn og andre etterlatte av medlemmer som dør. *Det samme gjelder for frilanser.*

(2) Foretaket kan tegne forsikring som gir innskuddsfritak under uførhet i samsvar med uføregraden, tilsvarende premiefritak etter lov om foretakspensjon § 6-7. *Tilsvarende gjelder for frilanser.* *Forsikring som gir innskuddsfritak i alderspensjonsordning etter § 2-3 annet ledd kan likevel ikke gi rett til innskudd som overstiger innskuddsgrensen i § 2-3 annet ledd.*

V

I lov 14. desember 2001 nr. 95 om beskyttelse av supplerende pensjonsrettigheter for arbeidstakere og

selvstendig næringsdrivende som flytter innenfor EØS-området gjøres følgende endring:

§ 2 skal lyde:

§ 2. Lovens virkeområde

Loven gjelder pensjonsordninger som nevnt i nr. 1 til 7 når de skal gi arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende rett til alderspensjon og eventuelt uførepensjon og etterlattepensjon i tillegg til eller i stedet for tilsvarende lovbaserte trygdeytelser (supplerende pensjonsordninger):

1. pensjonsordninger opprettet i livsforsikringselskap, pensjonskasse, bank eller forvaltningsselskap for verdipapirfond og som omfattes av lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon eller lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold,
2. kommunale pensjonsordninger som omfattes av lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner §§ 24 nr. 4 og 43 annet ledd med tilhørende forskrifter,
3. andre kollektive pensjonsordninger i pensjonskasse eller livsforsikringselskap enn de som er nevnt under 1 og 2,
4. *avtalebaserte pensjonsordninger* hvor ytelsene utbetales over foretakets drift,
5. pensjonsfond som omfattes av lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon § 16-2 23. ledd,
6. *avtaler* om pensjonsordning for selvstendig næringsdrivende,
7. *Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger.*

VI

I lov 10. juni 2005 nr. 41 om forsikringsformidling gjøres følgende endringer:

Ny § 5-2 a skal lyde:

§ 5-2 a. *Vederlag for forsikringsformidling*

Et forsikringsmeglingsforetak skal påse at provisjon og annen godtgjørelse som skal betales for forsikringsformidlingen, blir avtalt med oppdragsgiveren før oppdrag blir utført. Avtalen skal bekreftes skriftlig dersom oppdragsgiveren krever det, eller forsikringsformidlingen omfatter tjenester knyttet til forsikringsforholdet etter at forsikringsavtalen er inngått.

Et forsikringsmeglingsforetak har ikke adgang til å motta provisjon eller annen godtgjørelse for forsikringsformidlingen fra den forsikringsgiver som har overtatt den forsikringsavtalen et formidlingsoppdrag gjelder.

Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder ikke forsikringsformidling av gjenforsikring. Videre gjelder første og annet ledd ikke forsikringsformidling av

forsikringer fra forsikringselskaper som ikke er etablert her i riket, forutsatt at forsikringsmeglingsforetaket viderefremidler mottatt vederlag til oppdrags-giveren. Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder heller ikke forsikringsformidling av forsikring knyttet til

- a) luftfartøy,
- b) skip som er registreringspliktige i norsk ordinært skipsregister, norsk internasjonalt skipsregister eller i utenlandsk skipsregister,
- c) boreplattformer og lignende flyttbare innretninger,
- d) faste innretninger til bruk i forbindelse med utvinning og utnyttelse av undersjøiske petroleumforekomster eller utskipping, lagring eller rørtransport av utvunnet olje og gass,
- e) innretninger til bruk i forbindelse med olje- og gassvirksomhet ved anlegg på land,
- f) bygging av skip eller innretninger som nevnt i bokstav b til e,
- g) virksomhet, utstyr, tilbehør mv. i tilknytning til innretninger som nevnt i bokstav c til f,
- h) ren internasjonal varetransport.

Kongen kan i forskrift eller i særlige tilfelle gjøre unntak fra bestemmelsene i første og annet ledd.

§ 8-2 første ledd annet punktum skal lyde:

Bestemmelsene i lovens §§ 5-2, 5-2 a, 5-3, 5-4, 5-6 og 5-7 annet ledd gjelder for slik forsikringsmeglervirksomhet.

VII

I lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1-3 første ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Livsforsikringselskaper kan overta gjenforsikring innenfor tildelte klasser i begrenset omfang.

§ 1-3 annet ledd skal lyde:

Skadeforsikringselskaper kan bare overta forsikringer som ikke regnes som livsforsikringer eller kredittforsikringer. Kredittilsynet kan tillate at skadeforsikringselskaper overtar livsforsikringer i form av rene risikoforsikringer av høyst ett års varighet. *Skadeforsikringselskaper kan overta gjenforsikring innenfor tildelte klasser i begrenset omfang.*

§ 1-3 tredje ledd første punktum skal lyde:

Kredittforsikringselskaper kan bare overta kredittforsikringer og gjenforsikring innenfor kredittforsikring.

§ 1-3 nytt femte ledd skal lyde:

Gjenforsikringselskaper kan bare overta gjenforsikringer.

§ 2-1 fjerde ledd nytt annet punktum skal lyde:

For forsikringselskaper som driver direkte forsikringsvirksomhet skal tillatelse gis for nærmere angitte forsikringsklasser.

Annet punktum blir nytt tredje punktum.

Ny § 6-9 skal lyde:

§ 6-9. *Provisjon og annet vederlag for forsikringsformidling*

Et forsikringselskap har ikke adgang til å yte provisjon eller annet vederlag til forsikringsmeglingsforetak i anledning formidling av forsikringsavtale til selskapet dersom forsikringsmeglingsforetaket ved å motta slik provisjon ville handle i strid med reglene i lov 10. juni 2005 nr. 41 om forsikringsformidling § 5-2 a.

Kongen kan fastsette nærmere regler om gjennomføring og avgrensning av bestemmelsene i første ledd, herunder regler om forsikringselskapers adgang til å ha særlige pristariffer for administrative tjenester for forsikringer som kommer til et forsikringselskap fra forsikringsmeglingsforetak.

§ 7-6 første ledd nytt femte punktum skal lyde:

Pensjonistene regnes som medlemmer i pensjonsordningen.

§ 11-13 tredje ledd skal lyde:

Ved beregning, oppgjør og anvendelse av de midler som skal overføres, gjelder bestemmelsene i §§ 11-7, 11-8, 11-9 og 11-10 første, annet, fjerde og femte ledd tilsvarende. *Er overført premiereserve ikke tilstrekkelig til å sikre rettighetene etter en fripolise, skal manglende premiereserve dekkes ved overførte tilleggsavsetninger.*

VIII

I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven) gjøres følgende endring:

§ 9-15 syvende ledd skal lyde:

Kredittilsynet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak fritta verdipapirforetak med tillatelse til å yte investeringstjenestene som nevnt i § 2-1 første ledd nr. 4 og 5, og forvaltningsselskap for verdipapirfond med tillatelse til å drive aktiv forvaltning, fra krav til ansvarlig kapital for operasjonell risiko.

IX

Endringen under III trer i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2007. Endringene under IV trer i kraft straks. De øvrige endringene

gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelser til ulik tid. Kongen kan gi overgangsregler.

Oslo, i finanskomiteen, den 28. februar 2008

Reidar Sandal

leder

Christian Tybring-Gjedde

ordfører

